ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 4ης Οκτωβρίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Γεωργία και αλιεία – Βιολογικά προϊόντα – Κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 – Κανόνες βιολογικής παραγωγής – Άρθρο 16 – Επισήμανση – Άρθρο 30 – Όροι που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή – Άρθρο 33 – Λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Προϋποθέσεις χρήσης – Προϊόν που πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού 2018/848 – Άρθρα 45 και 48 – Εισαγωγή προϊόντων προερχόμενων από τρίτη χώρα, με σκοπό να διατεθούν στην ενωσιακή αγορά ως βιολογικά προϊόντα – Ισοδυναμία των κανόνων παραγωγής της τρίτης αυτής χώρας με τους κανόνες του κανονισμού 2018/848 – Χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της τρίτης χώρας»

Στην υπόθεση C-240/23,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Απριλίου 2023, στο πλαίσιο της δίκης

Herbaria Kräuterparadies GmbH

κατά

Freistaat Bayern,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, K. Jürimäe, K. Λυκούργο, E. Regan, T. von Danwitz, Z. Csehi, προέδρους τμήματος, S. Rodin, L. S. Rossi (εισηγήτρια), I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, I. Ziemele και M. Gavalec, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Richard de la Tour

γραμματέας: N. Mundhenke, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 18ης Μαρτίου 2024,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Herbaria Kräuterparadies GmbH, εκπροσωπούμενη από τον H. Schmidt, Rechtsanwalt,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

– το Freistaat Bayern, εκπροσωπούμενο από τους C. Diroll, C. Novak και J. Vogel,

– το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από την I. Αναγνωστοπούλου και τον U. Rösslein,

– το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από την L. Hamtcheva και τον R. Meyer,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την A. C. Becker και τον A. Dawes,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Ιουνίου 2024,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία, αφενός, του άρθρου 16, παράγραφος 1, του άρθρου 30, παράγραφοι 1 και 2, του άρθρου 33, παράγραφος 1, του άρθρου 45, παράγραφος 1, του άρθρου 48, παράγραφος 1, και του παραρτήματος II, μέρος IV, σημείο 2.2.2, στοιχείο στ′, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ 2018, L 150, σ. 1), καθώς και, αφετέρου, του άρθρου 20 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Herbaria Kräuterparadies GmbH (στο εξής: Herbaria) και του Freistaat Bayern (ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, Γερμανία), με αντικείμενο την απόφαση να απαγορευτεί στην Herbaria να χρησιμοποιεί το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όρους που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή, στο πλαίσιο της διάθεσης στην ενωσιακή αγορά ενός μείγματος χυμού φρούτων με εκχυλίσματα βοτάνων, το οποίο περιέχει, πλέον των βιολογικών του συστατικών, βιταμίνες και γλυκονικό σίδηρο που δεν προέρχονται από βιολογική καλλιέργεια.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΚ) 834/2007

3 Το άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 (ΕΕ 2007, L 189, σ. 1), έφερε τον τίτλο «Χρήση όρων που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή» και προέβλεπε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ένα προϊόν θεωρείται ότι φέρει ενδείξεις σχετικές με τη βιολογική μέθοδο παραγωγής όταν, στην επισήμανση, στη διαφημιστικό υλικό ή στα εμπορικά έγγραφα, το προϊόν, τα συστατικά του ή τα υλικά ζωοτροφών περιγράφονται με όρους που υπονοούν, για τον αγοραστή, ότι το προϊόν, τα συστατικά του ή τα υλικά ζωοτροφών έχουν ληφθεί σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό. Ειδικότερα, οι όροι που

απαριθμούνται στο παράρτημα, καθώς και τα παράγωγα ή τα υποκοριστικά τους, όπως “βιο” και “οικο”, μπορούν να χρησιμοποιούνται, μόνα ή σε συνδυασμό, σε όλη την έκταση και σε οποιαδήποτε γλώσσα της Κοινότητας για την επισήμανση και τη διαφήμιση προϊόντων που πληρούν τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού.

Στην επισήμανση και τη διαφήμιση ζωντανών ή αμεταποίητων γεωργικών προϊόντων, είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται όροι σχετικοί με τη βιολογική μέθοδο παραγωγής, μόνον εφόσον επιπροσθέτως όλα τα συστατικά των εν λόγω προϊόντων έχουν επίσης παραχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού.»

4 Το άρθρο 33 του κανονισμού 834/2007 επιγραφόταν «Εισαγωγή προϊόντων που παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις» και όριζε στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 37 παράγραφος 2, [η Ευρωπαϊκή] Επιτροπή μπορεί να αναγνωρίζει τις τρίτες χώρες των οποίων το σύστημα παραγωγής συμμορφώνεται προς αρχές και κανόνες παραγωγής ισοδύναμους με τους οριζόμενους στους τίτλους ΙΙ, ΙΙΙ και IV και των οποίων τα μέτρα ελέγχου έχουν ισοδύναμη αποτελεσματικότητα με τα οριζόμενα στον τίτλο V, και καταρτίζει κατάλογο των χωρών αυτών. Κατά την εκτίμηση της ισοδυναμίας, λαμβάνονται υπόψη οι κατευθυντήριες γραμμές CAC/GL 32 [των οδηγιών τις οποίες έχει εκδώσει, όσον αφορά την παραγωγή, τη μεταποίηση, την επισήμανση και την εμπορία τροφίμων από βιολογική καλλιέργεια, η επιτροπή του Codex Alimentarius στο πλαίσιο της εφαρμογής του μικτού προγράμματος του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) και του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ)].

[…]»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 889/2008

5 Το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008 της Επιτροπής, της 5ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά τον βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων (ΕΕ 2008, L 250, σ. 1), έφερε τον τίτλο «Χρησιμοποίηση ορισμένων προϊόντων και ουσιών στη μεταποίηση τροφίμων» και προέβλεπε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Για τους σκοπούς του άρθρου 19 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού [834/2007], επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνον οι ακόλουθες ουσίες κατά τη μεταποίηση βιολογικών τροφίμων, με εξαίρεση τον οίνο.

[…]

στ) ανόργανες ουσίες (συμπεριλαμβανομένων των ιχνοστοιχείων), βιταμίνες, αμινοξέα και μικροθρεπτικά στοιχεία που επιτρέπονται μόνο εάν επιβάλλεται η χρήση τους στις τροφές στις οποίες είναι ενσωματωμένες.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1235/2008

6 Το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) 1235/2008 της Επιτροπής, της 8ης Δεκεμβρίου 2008, για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες (ΕΕ 2008, L 334, σ. 25), όριζε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Η Επιτροπή καταρτίζει κατάλογο αναγνωρισμένων τρίτων χωρών σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 2 του κανονισμού [834/2007]. Ο κατάλογος των αναγνωρισμένων τρίτων χωρών παρατίθεται στο παράρτημα ΙΙΙ του παρόντος κανονισμού. […]»

Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 126/2012

7 Με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 126/2012 της Επιτροπής, της 14ης Φεβρουαρίου 2012, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 889/2008 όσον αφορά τα αποδεικτικά έγγραφα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1235/2008 όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΕΕ 2012, L 41, σ. 5), καταχωρίστηκαν οι Ηνωμένες Πολιτείες στον κατάλογο τρίτων χωρών ο οποίος περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού 1235/2008.

Ο κανονισμός 2018/848

8 Οι αιτιολογικές σκέψεις 6, 9, 15, 17, 73, 77 έως 79, 93, 95, 96, 108 και 123 του κανονισμού 2018/848 έχουν ως εξής:

«(6) Για την επίτευξη των στόχων της πολιτικής της Ένωσης όσον αφορά τη βιολογική παραγωγή, το νομικό πλαίσιο που θεσπίστηκε για την εφαρμογή της εν λόγω πολιτικής θα πρέπει να αποσκοπεί στη διασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού και της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς βιολογικών προϊόντων, στη διατήρηση και τη δικαίωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στα προϊόντα με ετικέτα που δηλώνει ότι είναι βιολογικά, και τη δημιουργία των συνθηκών εκείνων που θα επιτρέψουν στη συγκεκριμένη πολιτική να προοδεύσει ανάλογα με την εξέλιξη της παραγωγής και της αγοράς.

[…]

(9) Δεδομένης της δυναμικής εξέλιξης του τομέα των βιολογικών προϊόντων, στον κανονισμό [834/2007] αναγνωρίστηκε η ανάγκη μελλοντικής επανεξέτασης των ενωσιακών κανόνων για τη βιολογική παραγωγή, με συνεκτίμηση της πείρας που θα έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή αυτών των κανόνων. Τα αποτελέσματα της εν λόγω επανεξέτασης που διενήργησε η Επιτροπή καταδεικνύουν ότι το νομικό πλαίσιο της Ένωσης που διέπει τη βιολογική παραγωγή θα πρέπει να βελτιωθεί ώστε να προβλεφθούν κανόνες οι οποίοι να ανταποκρίνονται στις μεγάλες προσδοκίες των καταναλωτών και να εγγυώνται επαρκή σαφήνεια για τους αποδέκτες τους. Ο κανονισμός [834/2007] θα πρέπει ως εκ τούτου να καταργηθεί και να αντικατασταθεί από νέο κανονισμό.

[…]

(15) Ερευνητικά έργα έχουν καταδείξει ότι η εμπιστοσύνη των καταναλωτών είναι καίριας σημασίας για την αγορά των βιολογικών τροφίμων. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, κανόνες που δεν είναι αξιόπιστοι ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την εμπιστοσύνη του κοινού και να οδηγήσουν σε αδυναμία της αγοράς. Για τον λόγο αυτό, η βιώσιμη ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής στην Ένωση θα πρέπει να βασίζεται σε ορθούς κανόνες παραγωγής, εναρμονισμένους σε επίπεδο Ένωσης και οι οποίοι ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των επιχειρήσεων και των καταναλωτών όσον αφορά την ποιότητα των βιολογικών προϊόντων και τη συμμόρφωση με τις αρχές και τους κανόνες που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό.

[…]

(17) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να προσφέρει τη βάση για τη βιώσιμη ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής και τα θετικά της αποτελέσματα στο περιβάλλον, διασφαλίζοντας παράλληλα την ουσιαστική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς βιολογικών προϊόντων και τον θεμιτό ανταγωνισμό, βοηθώντας έτσι τους γεωργούς να επιτύχουν δίκαιο εισόδημα, διασφαλίζοντας την εμπιστοσύνη του καταναλωτή, προστατεύοντας τα συμφέροντα του καταναλωτή και ενθαρρύνοντας τους βραχείς διαύλους διανομής και την τοπική παραγωγή. Οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να επιτευχθούν μέσω της συμμόρφωσης των γενικών και των ειδικών αρχών και των γενικών και των λεπτομερών κανόνων παραγωγής που ισχύουν για τη βιολογική παραγωγή.

[…]

(73) Τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα θα πρέπει να υπόκεινται, όσον αφορά την επισήμανσή τους, στους γενικούς κανόνες που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) [1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές, την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1924/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1925/2006 και την κατάργηση της οδηγίας 87/250/ΕΟΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 90/496/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της οδηγίας 1999/10/ΕΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2002/67/ΕΚ και 2008/5/ΕΚ της Επιτροπής και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 608/2004 της Επιτροπής (ΕΕ 2011, L 304, σ. 18)] και ιδίως στις διατάξεις που αποσκοπούν στην πρόληψη της επισήμανσης η οποία ενδέχεται να προκαλέσει σύγχυση στους καταναλωτές ή να τους παραπλανήσει. Επιπλέον, είναι σκόπιμο να καθοριστούν στον παρόντα κανονισμό ειδικές διατάξεις σχετικά με την επισήμανση των βιολογικών και των υπό μετατροπή προϊόντων. Θα πρέπει δε να προστατεύουν τόσο τα συμφέροντα των επιχειρήσεων όσον αφορά την ορθή ταυτοποίηση των προϊόντων τους στην αγορά και την εξασφάλιση υγιούς ανταγωνισμού όσο και τα συμφέροντα των καταναλωτών ώστε να μπορούν να επιλέγουν ενήμεροι τα προϊόντα που καταναλώνουν.

[…]

(77) Για να υπάρξει σαφήνεια για τους καταναλωτές στο σύνολο της ενωσιακής αγοράς θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτικός ο λογότυπος βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για όλα τα προσυσκευασμένα βιολογικά τρόφιμα που παράγονται στην Ένωση. Επιπλέον, θα πρέπει να είναι δυνατή η προαιρετική χρήση του λογοτύπου στην περίπτωση μη προσυσκευασμένων βιολογικών προϊόντων που παράγονται εντός της Ένωσης και στην

περίπτωση τυχόν βιολογικών προϊόντων που εισάγονται από τρίτες χώρες καθώς και για ενημερωτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς. Το υπόδειγμα του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να προσδιοριστεί.

(78) Ωστόσο, θεωρείται σκόπιμο να περιοριστεί η χρήση του συγκεκριμένου λογότυπου σε προϊόντα που περιέχουν μόνον ή σχεδόν μόνον βιολογικά συστατικά, ώστε να μην παραπλανώνται οι καταναλωτές ως προς τη βιολογική προέλευση του όλου προϊόντος. Κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται η χρήση του στην επισήμανση για υπό μετατροπή προϊόντα ή μεταποιημένα προϊόντα στα οποία το βιολογικό κατά βάρος ποσοστό είναι μικρότερο του 95 % των συστατικών γεωργικής προέλευσης.

(79) Για να αποφεύγεται οιαδήποτε πιθανή σύγχυση μεταξύ των καταναλωτών όσον αφορά την ενωσιακή ή τη μη ενωσιακή προέλευση του προϊόντος, οποτεδήποτε χρησιμοποιείται ο λογότυπος βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι καταναλωτές θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τον τόπο προέλευσης των γεωργικών πρώτων υλών από τις οποίες αποτελείται το προϊόν. Στο εν λόγω πλαίσιο, θα πρέπει να επιτρέπεται στην ετικέτα των προϊόντων βιολογικής υδατοκαλλιέργειας η χρήση της ένδειξης “υδατοκαλλιέργεια” αντί της ένδειξης “γεωργία”.

[…]

(93) Η πείρα που αποκτήθηκε από τις ρυθμίσεις σχετικά με τις εισαγωγές βιολογικών προϊόντων στην Ένωση δυνάμει του κανονισμού [834/2007] έχει καταδείξει την ανάγκη επανεξέτασης των εν λόγω ρυθμίσεων, με στόχο την ανταπόκριση στις προσδοκίες των καταναλωτών ότι τα εισαγόμενα βιολογικά προϊόντα συμμορφώνονται προς προδιαγραφές που είναι εξίσου υψηλού επιπέδου σε σύγκριση με τις προδιαγραφές της Ένωσης, καθώς και με στόχο την καλύτερη πρόσβαση των βιολογικών προϊόντων της Ένωσης στη διεθνή αγορά. Επιπλέον, απαιτείται να εξασφαλιστεί σαφήνεια ως προς τους κανόνες που εφαρμόζονται στις εξαγωγές βιολογικών προϊόντων, συγκεκριμένα με την καθιέρωση της έκδοσης πιστοποιητικού εξαγωγής βιολογικών προϊόντων.

[…]

(95) Θα πρέπει να διατηρηθεί η δυνατότητα πρόσβασης βιολογικών προϊόντων στην αγορά της Ένωσης σε περιπτώσεις που τα εν λόγω προϊόντα δεν είναι σύμφωνα με τους ενωσιακούς κανόνες βιολογικής παραγωγής, αλλά προέρχονται από τρίτες χώρες των οποίων τα συστήματα βιολογικής παραγωγής και ελέγχου αναγνωρίζονται ως ισοδύναμα των αντίστοιχων συστημάτων της Ένωσης. Ωστόσο, η αναγνώριση της ισοδυναμίας τρίτων χωρών, όπως προβλέπεται στον κανονισμό [834/2007], θα πρέπει να χορηγείται μόνον μέσω διεθνούς συμφωνίας μεταξύ της Ένωσης και των αντίστοιχων τρίτων χωρών, ενώ η Ένωση πρέπει επίσης να επιδιώκει την αμοιβαία αναγνώριση ισοδυναμίας.

(96) Οι τρίτες χώρες που αναγνωρίζονται ως ισοδύναμες βάσει του κανονισμού [834/2007] θα πρέπει να συνεχίσουν να αναγνωρίζονται ως τέτοιες δυνάμει του παρόντος κανονισμού, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο κρίνεται αναγκαίο για την εξασφάλιση της ομαλής μετάβασης προς το σύστημα αναγνώρισης μέσω διεθνούς συμφωνίας, υπό τον όρο ότι εξακολουθούν να διασφαλίζουν ότι η βιολογική τους παραγωγή και η εφαρμογή κανόνων ελέγχου που αντιστοιχούν στους ισχύοντες κανόνες της Ένωσης είναι ισοδύναμοι

και ότι πληρούν όλες τις απαιτήσεις σχετικά με την εποπτεία της αναγνώρισής τους από την Επιτροπή. Η εποπτεία αυτή θα πρέπει να βασίζεται ειδικότερα στις ετήσιες εκθέσεις που υποβάλλουν οι εν λόγω αναγνωρισμένες τρίτες χώρες στην Επιτροπή.

[…]

(108) Κρίνεται αναγκαία η θέσπιση μέτρων για τη διασφάλιση της ομαλής μετάβασης του νομικού πλαισίου που διέπει τις εισαγωγές και των μετατρεπόμενων βιολογικών προϊόντων στην Ένωση, όπως τροποποιείται στον παρόντα κανονισμό.

[…]

(123) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, ιδίως όσον αφορά τον υγιή ανταγωνισμό και την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς βιολογικών προϊόντων, καθώς και την εξασφάλιση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στα εν λόγω προϊόντα και στο λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της απαιτούμενης εναρμόνισης των κανόνων βιολογικής παραγωγής, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα κατ' εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας που προβλέπεται στ[ο] άρθρο 5 [ΣΕΕ]. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών.»

9 Ο κανονισμός 2018/848 αποτελείται από εννέα κεφάλαια, εκ των οποίων το κεφάλαιο I επιγράφεται «Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής και ορισμοί» και περιέχει τα άρθρα 1 έως 3, το κεφάλαιο III επιγράφεται «Κανόνες παραγωγής» και περιέχει τα άρθρα 9 έως 29, το κεφάλαιο IV επιγράφεται «Επισήμανση» και περιέχει τα άρθρα 30 έως 34 και, τέλος, το κεφάλαιο VII επιγράφεται «Συναλλαγές με τις τρίτες χώρες» και περιέχει τα άρθρα 44 έως 49.

10 Το άρθρο 2 του κανονισμού 2018/848 τιτλοφορείται «Πεδίο εφαρμογής» και ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα ακόλουθα προϊόντα που προέρχονται από τον τομέα της γεωργίας, συμπεριλαμβανομένων της υδατοκαλλιέργειας και της μελισσοκομίας, ως έχουν στο παράρτημα I ΣΛΕΕ και σε προϊόντα που προέρχονται από τα εν λόγω προϊόντα εφόσον αυτά είτε παράγονται, παρασκευάζονται, επισημαίνονται, διανέμονται, διατίθενται στην αγορά, εισάγονται στην Ένωση ή εξάγονται από αυτήν είτε προορίζονται για αυτούς τους σκοπούς:

α) ζώντα ή αμεταποίητα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των σπόρων και άλλου φυτικού αναπαραγωγικού υλικού·

β) μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα για χρήση ως τρόφιμα·

γ) ζωοτροφές.

[…]»

11 Το άρθρο 3 του κανονισμού 2018/848 φέρει τον τίτλο «Ορισμοί» και προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[…]

64) “ισοδυναμία”: η ανταπόκριση στους ίδιους στόχους και αρχές με την εφαρμογή κανόνων που εξασφαλίζουν το ίδιο επίπεδο εξασφάλισης της συμμόρφωσης·

[…]».

12 Το άρθρο 16 του κανονισμού 2018/848 επιγράφεται «Κανόνες παραγωγής μεταποιημένων τροφίμων» και έχει ως εξής:

«1. Οι επιχειρήσεις που παράγουν μεταποιημένα τρόφιμα τηρούν ιδίως τους λεπτομερείς κανόνες παραγωγής που θεσπίζονται στο παράρτημα II μέρος IV και σε τυχόν εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

[…]

3. Η Επιτροπή μπορεί να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τη θέσπιση των τεχνικών που επιτρέπονται κατά την επεξεργασία τροφίμων.

[…]»

13 Το άρθρο 30 του κανονισμού 2018/848 τιτλοφορείται «Χρήση όρων που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή» και ορίζει τα εξής:

«1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ένα προϊόν θεωρείται ότι φέρει ενδείξεις σχετικές με τη βιολογική παραγωγή όταν, στην επισήμανση, στο διαφημιστικό υλικό ή στα εμπορικά έγγραφα, το προϊόν, τα συστατικά του ή οι πρώτες ύλες ζωοτροφών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή του περιγράφονται με όρους που υπονοούν για τον αγοραστή ότι το προϊόν, τα συστατικά του ή οι πρώτες ύλες ζωοτροφών έχουν παραχθεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Ειδικότερα, οι όροι που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, και τα παράγωγα ή τα υποκοριστικά τους, όπως “βιο” (“bio”) και “οικο” (“eco”), μπορούν να χρησιμοποιούνται, μόνα ή σε συνδυασμό, στο σύνολο της Ένωσης και σε οποιαδήποτε γλώσσα περιλαμβάνεται στο εν λόγω παράρτημα για την επισήμανση και τη διαφήμιση προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 και πληρούν τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού.

2. Για τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1, οι όροι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δεν χρησιμοποιούνται πουθενά στην Ένωση και σε καμία γλώσσα που περιλαμβάνεται στο παράρτημα IV για την επισήμανση, το διαφημιστικό υλικό ή τα εμπορικά έγγραφα προϊόντων που δεν πληρούν τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού.

[…]»

14 Το άρθρο 32 του κανονισμού 2018/848 φέρει τον τίτλο «Υποχρεωτικές ενδείξεις» και προβλέπει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Όταν χρησιμοποιείται το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εμφαίνεται στο ίδιο οπτικό πεδίο με το λογότυπο, ένδειξη του τόπου όπου καλλιεργήθηκαν οι γεωργικές πρώτες ύλες από τις οποίες αποτελείται το προϊόν, η οποία λαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές, κατά περίπτωση:

α) “Γεωργία ΕΕ”, εφόσον η γεωργική πρώτη ύλη έχει παραχθεί στην Ένωση·

β) “Γεωργία εκτός ΕΕ”, εφόσον η γεωργική πρώτη ύλη έχει παραχθεί σε τρίτες χώρες·

γ) “Γεωργία ΕΕ/εκτός ΕΕ”, όταν μέρος των γεωργικών πρώτων υλών έχει παραχθεί στην Ένωση και μέρος τους έχει παραχθεί σε τρίτη χώρα.

[…]»

15 Το άρθρο 33 του κανονισμού 2018/848 επιγράφεται «Λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και έχει ως εξής:

«1. Το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να χρησιμοποιείται στην επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση προϊόντων που πληρούν τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού.

[…]

2. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις που χρησιμοποιείται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1, το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί επίσημη βεβαίωση σύμφωνα με τα άρθρα 86 και 91 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 999/2001, (ΕΚ) αριθ. 396/2005, (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, (ΕΕ) αριθ. 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους) (ΕΕ 2017, L 95, σ. 1)].

[…]

5. Εθνικά λογότυπα και ιδιωτικά λογότυπα μπορούν να χρησιμοποιούνται στην επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση προϊόντων που είναι σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

[…]»

16 Το άρθρο 45 του κανονισμού 2018/848 τιτλοφορείται «Εισαγωγή βιολογικών και υπό μετατροπή προϊόντων» και ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Ένα προϊόν μπορεί να εισαχθεί από τρίτη χώρα προκειμένου να διατεθεί στην αγορά της Ένωσης ως βιολογικό ή ως προϊόν υπό μετατροπή εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις:

α) πρόκειται για προϊόν κατά το άρθρο 2 παράγραφος 1·

β) συμβαίνει ένα από τα ακόλουθα:
   i) το προϊόν συμμορφώνεται με τα κεφάλαια II, III και IV του παρόντος κανονισμού και όλες οι επιχειρήσεις, και ομάδες επιχειρήσεων κατά το άρθρο 36 συμπεριλαμβανομένων των εξαγωγέων στη συγκεκριμένη τρίτη χώρα, έχουν υποβληθεί σε ελέγχους από αρχές ελέγχου ή φορείς ελέγχου που έχουν αναγνωρισθεί σύμφωνα με το άρθρο 46 και οι εν λόγω αρχές ή φορείς έχουν χορηγήσει πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι συμμορφώνονται με τον παρόντα κανονισμό·
   ii) σε περιπτώσεις που το προϊόν προέρχεται από τρίτη χώρα η οποία είναι αναγνωρισμένη σύμφωνα με το άρθρο 47, το εν λόγω προϊόν τηρεί τους όρους που καθορίζονται στην οικεία εμπορική συμφωνία ή
   iii) σε περιπτώσεις που το προϊόν προέρχεται από τρίτη χώρα η οποία είναι αναγνωρισμένη σύμφωνα με το άρθρο 48, το εν λόγω προϊόν τηρεί τους ισοδύναμους κανόνες παραγωγής και ελέγχου της εν λόγω τρίτης χώρας και εισάγεται με πιστοποιητικό ελέγχου που βεβαιώνει τη συμμόρφωση και εκδίδεται από τις αρμόδιες αρχές, τις αρχές ελέγχου ή τους φορείς ελέγχου της εν λόγω τρίτης χώρας και

γ) οι επιχειρήσεις σε τρίτες χώρες είναι σε θέση να παρέχουν ανά πάσα στιγμή, στους εισαγωγείς και στις εθνικές αρχές στην Ένωση και στις εν λόγω τρίτες χώρες, πληροφορίες που καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση των επιχειρήσεων που είναι προμηθευτές τους και των αρχών ελέγχου ή φορέων ελέγχου αυτών των προμηθευτών, με στόχο τη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας του εν λόγω βιολογικού ή υπό μετατροπή προϊόντος. Οι εν λόγω πληροφορίες διατίθενται επίσης στις αρχές ελέγχου ή στους φορείς ελέγχου των εισαγωγέων.»

17 Το άρθρο 47 του κανονισμού 2018/848 φέρει τον τίτλο «Ισοδυναμία βάσει εμπορικής συμφωνίας» και έχει ως εξής:

«Αναγνωρισμένη τρίτη χώρα όπως αναφέρεται στο άρθρο 45 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο ii) είναι μια τρίτη χώρα για την οποία η Ένωση έχει αναγνωρίσει στο πλαίσιο εμπορικής συμφωνίας ότι διαθέτει σύστημα παραγωγής που ανταποκρίνεται στους ίδιους στόχους και στις ίδιες αρχές με την εφαρμογή κανόνων που διασφαλίζουν το ίδιο επίπεδο εξασφάλισης της συμμόρφωσης με τους κανόνες της Ένωσης.»

18 Το άρθρο 48 του κανονισμού 2018/848 επιγράφεται «Ισοδυναμία βάσει του κανονισμού [834/2007]» και προβλέπει τα εξής:

«1. Αναγνωρισμένη τρίτη χώρα όπως αναφέρεται στο άρθρο 45 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο iii) είναι μια τρίτη χώρα η οποία έχει αναγνωριστεί για τους σκοπούς της ισοδυναμίας σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 2 του κανονισμού [834/2007], συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν αναγνωριστεί βάσει των μεταβατικών μέτρων που προβλέπονται στο άρθρο 58 του παρόντος κανονισμού.

Η εν λόγω αναγνώριση λήγει 31 Δεκεμβρίου 2025.

2. Με βάση τις ετήσιες εκθέσεις που αποστέλλονται στην Επιτροπή, έως τις 31 Μαρτίου κάθε έτους, από τις τρίτες χώρες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή των μέτρων ελέγχου που έχουν θεσπίσει και υπό το φως κάθε άλλης πληροφορίας, η Επιτροπή εξασφαλίζει τη δέουσα εποπτεία των αναγνωρισμένων τρίτων χωρών με τακτική επανεξέταση της αναγνώρισής τους. Προς τούτο η Επιτροπή δύναται να ζητεί τη συνδρομή των κρατών μελών. Η φύση της εποπτείας καθορίζεται βάσει εκτίμησης της πιθανότητας μη συμμόρφωσης, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως τον όγκο των εξαγωγών στην Ένωση από την ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα, τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων παρακολούθησης και εποπτείας που διενεργούνται από την αρμόδια αρχή και τα αποτελέσματα προηγούμενων ελέγχων. Η Επιτροπή υποβάλλει τακτικά έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] σχετικά με τα αποτελέσματα της επανεξέτασής της.

[…]»

19 Το παράρτημα ΙΙ του κανονισμού 2018/848 περιλαμβάνει το μέρος IV, το οποίο αφορά τους κανόνες παραγωγής για τα μεταποιημένα τρόφιμα. Το σημείο 2.2.2 του μέρους IV έχει ως εξής:

«Στη μεταποίηση τροφίμων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα ακόλουθα προϊόντα και ουσίες:

[…]

στ) ορυκτά (περιλαμβάνονται τα ιχνοστοιχεία), βιταμίνες, αμινοξέα και μικροθρεπτικά στοιχεία με την προϋπόθεση ότι:
   i) η χρήση τους σε τρόφιμα για κανονική κατανάλωση “επιβάλλεται άμεσα εκ του νόμου”, υπό την έννοια ότι επιβάλλεται άμεσα μέσω διατάξεων της ενωσιακής νομοθεσίας ή μέσω διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας που είναι συμβατές με την ενωσιακή νομοθεσία, με συνέπεια το τρόφιμο να μην μπορεί να διατεθεί καθόλου στην αγορά ως τρόφιμο για κανονική κατανάλωση αν δεν προστεθούν τα εν λόγω ορυκτά, βιταμίνες, αμινοξέα ή μικροθρεπτικά στοιχεία· […]

[…]»

20 Το παράρτημα IV του κανονισμού 2018/848 επιγράφεται «Όροι αναφερόμενοι στο άρθρο 30» και έχει ως εξής:

«BG: биологичен,

ES: ecológico, biológico, orgánico,

CS: ekologické, biologické,

DA: økologisk,

DE: ökologisch, biologisch,

ET: mahe, ökoloogiline,

EL: βιολογικό,

EN: organic,

FR: biologique,

GA: orgánach,

HR: ekološki,

IT: biologico,

LV: bioloģisks, ekoloģisks,

LT: ekologiškas,

LU: biologesch, ökologesch,

HU: ökológiai,

MT: organiku,

NL: biologisch,

PL: ekologiczne,

PT: biológico,

RO: ecologic,

SK: ekologické, biologické,

SL: ekološki,

FI: luonnonmukainen,

SV: ekologisk.»

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2020/1693

21 Η αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1693 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά την ημερομηνία εφαρμογής του και ορισμένες άλλες ημερομηνίες που αναφέρονται στον εν λόγω κανονισμό (ΕΕ 2020, L 381, σ. 1), ορίζει τα εξής:

«Η πανδημία COVID-19 και η σχετική κρίση δημόσιας υγείας αποτελούν επίσης μια άνευ προηγουμένου πρόκληση για τρίτες χώρες και για επιχειρήσεις βιολογικής παραγωγής που εδρεύουν σε τρίτες χώρες. Κατά συνέπεια, για τις τρίτες χώρες που έχουν αναγνωριστεί ως ισοδύναμες βάσει του άρθρου 33 παράγραφος 2 του κανονισμού [834/2007], είναι σκόπιμο να παραταθεί η ημερομηνία λήξης της αναγνώρισής τους κατά ένα έτος έως τις 31 Δεκεμβρίου 2026, ώστε οι εν λόγω τρίτες χώρες να διαθέτουν αρκετό χρόνο για να αλλάξουν το καθεστώς τους είτε συνάπτοντας εμπορική συμφωνία με την Ένωση είτε μέσω της πλήρους συμμόρφωσης των επιχειρήσεών τους με τον κανονισμό [2018/848], χωρίς περιττές διαταραχές του εμπορίου για τα βιολογικά προϊόντα.»

22 Το άρθρο 1 του κανονισμού 2020/1693 προβλέπει τα εξής

«Ο κανονισμός [2018/848] τροποποιείται ως εξής:

[…]

2) Στο άρθρο 48 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο, η ημερομηνία “31 Δεκεμβρίου 2025” αντικαθίσταται από την ημερομηνία “την 31η Δεκεμβρίου 2026”.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

23 Η προσφεύγουσα παρασκευάζει το ρόφημα με την ονομασία «Blutquick», το οποίο αποτελείται από μείγμα χυμού φρούτων και εκχυλίσματα βοτάνων που προέρχονται από βιολογική παραγωγή. Το ρόφημα, κατόπιν προσθήκης μη φυτικών βιταμινών και γλυκονικού σιδήρου, διατίθεται στο εμπόριο ως συμπλήρωμα διατροφής. Στη συσκευασία του υπάρχουν το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η εθνική σφραγίδα βιολογικής παραγωγής, ενώ αναγράφεται επίσης ότι τα συστατικά του προέρχονται από «ελεγχόμενη βιολογική καλλιέργεια».

24 Με απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2012, η Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft (Υπηρεσία Γεωργίας του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, Γερμανία) υποχρέωσε την Herbaria, μεταξύ άλλων, να παύσει, έως την 1η Δεκεμβρίου 2012, να χρησιμοποιεί στην επισήμανση, τη διαφήμιση και την εμπορία του Blutquick την προστατευόμενη δυνάμει του άρθρου 23 του κανονισμού 834/2007 ένδειξη περί βιολογικής παραγωγής, με την αιτιολογία ότι, βάσει των διατάξεων του ως άνω κανονισμού και του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, του κανονισμού 889/2008, η προσθήκη βιταμινών και ανόργανων ουσιών στα μεταποιημένα προϊόντα που φέρουν ένδειξη με τον όρο «βιολογικό» επιτρέπεται μόνον εάν η χρήση τους επιβάλλεται εκ του νόμου. Κατά την Υπηρεσία Γεωργίας του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, τούτο δεν συμβαίνει στην περίπτωση του Blutquick.

25 Η Herbaria άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Verwaltungsgericht München (διοικητικού πρωτοδικείου Μονάχου, Γερμανία), το οποίο υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, του κανονισμού 889/2008.

26 Λαμβανομένων υπόψη των απαντήσεων που έδωσε το Δικαστήριο με την απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 2014, Herbaria Kräuterparadies (C-137/13, EU:C:2014:2335), στα προδικαστικά εκείνα ερωτήματα, το Bayerisches Verwaltungsgericht München (διοικητικό πρωτοδικείο Μονάχου) απέρριψε την προσφυγή της Herbaria.

27 Η έφεση που ασκήθηκε κατά της πρωτόδικης αποφάσεως απορρίφθηκε με απόφαση της 29ης Ιουλίου 2021, κατά της οποίας η Herbaria άσκησε αναίρεση ενώπιον του Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου, Γερμανία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου.

28 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, εφόσον η από 18 Ιανουαρίου 2012 απόφαση του Οργανισμού Γεωργίας του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας συνιστά διοικητική πράξη που παράγει τα διαχρονικά αποτελέσματά της, από την εθνική νομολογία προκύπτει ότι το ίδιο οφείλει να επιλύσει τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί στηριζόμενο στο δίκαιο που ισχύει

κατά τον χρόνο έκδοσης της δικής του αποφάσεως. Συνεπώς, ο κανονισμός 834/2007 δεν έχει πλέον εφαρμογή ratione temporis στη διαφορά της κύριας δίκης, δεδομένου ότι αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 2018/848.

29 Ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, η Herbaria δεν αμφισβητεί πλέον ότι η προσθήκη βιταμινών και ανόργανων στοιχείων στο Blutquick δεν επιβάλλεται εκ του νόμου και ότι, ως εκ τούτου, το προϊόν αυτό δεν είναι σύμφωνο με το άρθρο 16, παράγραφος 1, και με το παράρτημα II, μέρος IV, σημείο 2.2.2, στοιχείο στ′, σημείο i, του κανονισμού 2018/848, το οποίο αντικατέστησε, κατ' ουσίαν, το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, του κανονισμού 889/2008. Επομένως, κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν αμφισβητείται ότι το άρθρο 33, παράγραφος 1, το άρθρο 33, παράγραφος 5, και το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848 απαγορεύουν, όσον αφορά το Blutquick, τη χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της εθνικής σφραγίδας βιολογικής παραγωγής και όρων που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή.

30 Ωστόσο, η Herbaria ισχυρίζεται ότι, κατ' εφαρμογήν του τελευταίου αυτού κανονισμού, ένα παρόμοιο με το Blutquick τρόφιμο, το οποίο εισάγεται από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, δεν υπόκειται σε ανάλογη απαγόρευση.

31 Ειδικότερα, κατόπιν συμφωνίας που συνήφθη το 2012 διά αλληλογραφίας μεταξύ της Επιτροπής και του US Department of Agriculture (Υπουργείου Γεωργίας, Ηνωμένες Πολιτείες), οι Ηνωμένες Πολιτείες καταχωρίστηκαν στον κατάλογο των τρίτων χωρών των οποίων οι κανόνες παραγωγής είναι ισοδύναμοι με τους προβλεπόμενους από τον κανονισμό 834/2007, κατά την έννοια του άρθρου 33, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού. Λόγω της προαναφερθείσας καταχώρισης είναι πλέον δυνατόν, βάσει του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, σημείο iii, του κανονισμού 2018/848, προϊόντα ανταγωνιστικά προς εκείνα της Herbaria και προερχόμενα από τις Ηνωμένες Πολιτείες να διατίθενται στην ενωσιακή αγορά ως βιολογικά προϊόντα. Αυτά θα μπορούσαν να φέρουν το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και όρους που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή, υπό τη μόνη προϋπόθεση ότι έχουν τηρηθεί οι κανόνες παραγωγής οι οποίοι ισχύουν στη συγκεκριμένη τρίτη χώρα, δηλαδή ακόμη και αν πρόκειται για προϊόντα που δεν είναι σύμφωνα με τους ενωσιακούς κανόνες παραγωγής. Τούτο συνιστά, κατά την Herbaria, άνιση μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 20 του Χάρτη.

32 Το ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας θεωρεί ότι η Herbaria ερμηνεύει εσφαλμένως τον κανονισμό 2018/848 και ότι, στην πράξη, προϊόν προερχόμενο από τις Ηνωμένες Πολιτείες μπορεί να φέρει το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης μόνον εφόσον είναι σύμφωνο με τους κανόνες παραγωγής τους οποίους προβλέπει ο κανονισμός αυτός, όπερ σημαίνει ότι δεν υφίσταται καμία διαφορετική μεταχείριση σε σχέση με τα προϊόντα που παρασκευάζονται στην Ένωση.

33 Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες, κατ' αρχάς, ως προς το ζήτημα εάν προϊόν που εισάγεται από τις Ηνωμένες Πολιτείες μπορεί να φέρει το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μολονότι δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις του κανονισμού 2018/848.

34 Εν συνεχεία, σε περίπτωση που όντως ισχύει κάτι τέτοιο, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν στοιχειοθετείται, εξ αυτού του λόγου, άνιση μεταχείριση κατά την έννοια του άρθρου 20 του Χάρτη και, ενδεχομένως, αν τέτοια άνιση μεταχείριση θα μπορούσε να δικαιολογείται είτε υπό το

πρίσμα της αναγνώρισης της ισοδυναμίας των κανόνων παραγωγής και ελέγχου οι οποίοι ισχύουν στις Ηνωμένες Πολιτείες ως προς τα επίμαχα προϊόντα είτε λόγω του σκοπού της διευκόλυνσης των εμπορικών συναλλαγών, τον οποίο επιδιώκει η αναγνώριση της ισοδυναμίας.

35 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το ίδιο ζήτημα τίθεται και όσον αφορά τη χρήση όρων αναφερόμενων στη βιολογική παραγωγή, κατά την έννοια του άρθρου 30, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848.

36 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο) ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848 την έννοια ότι το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης δύναται να χρησιμοποιείται για μεταποιημένο τρόφιμο το οποίο εισάγεται υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 45, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848, προκειμένου να διατεθεί στην αγορά της Ένωσης ως βιολογικό, αλλά το οποίο, επειδή περιέχει, πλέον των φυτικών προϊόντων, ανόργανες ουσίες και βιταμίνες μη φυτικής προέλευσης, δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848, σε συνδυασμό με αυτές του παραρτήματος II, μέρος IV, σημείο 2.2.2, στοιχείο στ′;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα: συνάγεται από το άρθρο 20 του Χάρτη ότι το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης δύναται να χρησιμοποιείται για μεταποιημένο τρόφιμο εφόσον προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τηρεί τους ισοδύναμους κανόνες παραγωγής και ελέγχου μιας αναγνωρισμένης τρίτης χώρας κατά το άρθρο 48, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848, αλλά δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848, σε συνδυασμό με αυτές του παραρτήματος II, μέρος IV, σημείο 2.2.2, στοιχείο στ′;

3) Συνάγεται από το άρθρο 20 του Χάρτη ότι ένα τέτοιο μεταποιημένο τρόφιμο το οποίο προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση δύναται να φέρει ενδείξεις σχετικές με τη βιολογική παραγωγή κατά το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848, χωρίς να χρησιμοποιείται το λογότυπο της βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης;»

Επί του αιτήματος επανάληψης της προφορικής διαδικασίας

37 Κατόπιν της ανάπτυξης των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα, η Herbaria ζήτησε, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 26 Ιουνίου 2024, να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

38 Προς στήριξη του αιτήματός της, η Herbaria ισχυρίζεται ότι οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα περιέχουν διάφορα ανακριβή νομικά και πραγματικά στοιχεία, ικανά να παραπλανήσουν το Δικαστήριο. Επιπλέον, τα στοιχεία αυτά, τα οποία είναι, κατά τη γνώμη του γενικού εισαγγελέα, καθοριστικά για την απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα, δεν συζητήθηκαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης ή των λοιπών ενδιαφερομένων κατά την έννοια του άρθρου 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

39 Ειδικότερα, η Herbaria υποστηρίζει, αφενός, ότι είναι εσφαλμένη η διαπίστωση του γενικού εισαγγελέα ότι υπάρχουν «ενδείξεις που συνοδεύουν» το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τις οποίες προκύπτει ο τόπος προέλευσης της πρώτης ύλης και ο τόπος παρασκευής του προϊόντος, με αποτέλεσμα ο καταναλωτής να είναι, εφόσον χρησιμοποιείται το ως άνω λογότυπο, πάντοτε ενήμερος ότι πρόκειται για προϊόν που προέρχεται από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Αφετέρου, ο γενικός εισαγγελέας ερμήνευσε εσφαλμένως τις κατευθυντήριες γραμμές του Codex alimentarius, στις οποίες παραπέμπει το άρθρο 33, παράγραφος 2, του κανονισμού 834/2007.

40 Κατά πρώτον, υπενθυμίζεται ότι, όπως ορίζει το άρθρο 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσίως, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του. Το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται ούτε από την εκάστοτε πρόταση του γενικού εισαγγελέα ούτε από την αιτιολογία βάσει της οποίας αυτός καταλήγει στην πρότασή του (απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2024, CROSS Zlín, C-303/22, EU:C:2024:60, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

41 Υπενθυμίζεται επίσης ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου δεν προβλέπουν δυνατότητα των διαδίκων της κύριας δίκης και των λοιπών ενδιαφερομένων κατά την έννοια του άρθρου 23 του προαναφερθέντος Οργανισμού να απαντούν στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα. Κατά συνέπεια, τυχόν διαφωνία διαδίκου της κύριας δίκης ή άλλου ενδιαφερομένου προς τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, ανεξαρτήτως των εκεί εξεταζόμενων ζητημάτων, δεν συνιστά, αυτή καθ' εαυτήν, επαρκή λόγο για την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (πρβλ. απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2024, CROSS Zlín, C-303/22, EU:C:2024:60, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

42 Επομένως, η επίκριση ορισμένων χωρίων των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα δεν μπορεί να αποτελέσει βάση προς δικαιολόγηση του αιτήματος της Herbaria για επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

43 Αφετέρου, κατά το άρθρο 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του, το Δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτιστεί επαρκώς ή όταν κάποιος διάδικος, μετά τη λήξη της διαδικασίας αυτής, επικαλείται νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει καθοριστική επιρροή επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου ή, ακόμη, όταν, προς επίλυση της διαφοράς, το Δικαστήριο χρειάζεται να στηριχθεί σε επιχείρημα επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων ή των λοιπών ενδιαφερομένων κατά την έννοια του άρθρου 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

44 Διαπιστώνεται όμως ότι οι μετέχοντες στην παρούσα διαδικασία ενδιαφερόμενοι ήταν σε θέση να επισημάνουν, κατά τη διάρκεια τόσο της έγγραφης όσο και της προφορικής διαδικασίας, τα νομικά στοιχεία τα οποία ήταν, κατά την άποψή τους, κρίσιμα για να μπορέσει το Δικαστήριο να ερμηνεύσει τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου που αποτελούν το αντικείμενο των προδικαστικών ερωτημάτων του αιτούντος δικαστηρίου. Το Δικαστήριο κρίνει ότι έχει στη διάθεσή του όλα τα αναγκαία στοιχεία για να αποφανθεί επί της παρούσας αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως και ότι κανένα από τα στοιχεία τα οποία επικαλείται η Herbaria προς στήριξη του σχετικού αιτήματός της δεν δικαιολογεί την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 83 του Κανονισμού Διαδικασίας.

45 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, αποφαίνεται ότι δεν απαιτείται να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

46 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της διαδικασίας συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου την οποία θεσπίζει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, εναπόκειται στο Δικαστήριο να δώσει στον εθνικό δικαστή χρήσιμη απάντηση που να του παρέχει τη δυνατότητα να επιλύσει τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο μπορεί, εφόσον είναι αναγκαίο, να αναδιατυπώσει τα προδικαστικά ερωτήματα που του υποβάλλονται. Το γεγονός ότι, από τυπικής απόψεως, το εθνικό δικαστήριο έχει διατυπώσει τα προδικαστικά του ερωτήματα παραπέμποντας σε ορισμένες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου δεν εμποδίζει το Δικαστήριο να του παράσχει όλα τα ερμηνευτικά στοιχεία τα οποία ενδέχεται να του είναι χρήσιμα για να αποφανθεί επί της υποθέσεως που εκκρεμεί ενώπιόν του, ανεξαρτήτως αν στα υποβληθέντα ερωτήματα γίνεται μνεία των σχετικών στοιχείων. Στο πλαίσιο αυτό, εναπόκειται στο Δικαστήριο να συναγάγει από το σύνολο των στοιχείων που του εξέθεσε το εθνικό δικαστήριο και, ιδίως, από το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής, εκείνα τα στοιχεία του ενωσιακού δικαίου τα οποία χρήζουν ερμηνείας, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς (απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2023, Juan, C-164/22, EU:C:2023:684, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

47 Στη διατύπωση του πρώτου προδικαστικού ερωτήματός του, το αιτούν δικαστήριο κάνει λόγο αποκλειστικώς και μόνον για το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848, το οποίο διέπει τη χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και, ειδικότερα, από την αιτιολογία σε σχέση με την υποβολή του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος προκύπτει ότι, κατά την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου, το ζήτημα που τίθεται με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα ανακύπτει ομοίως και ως προς το άρθρο 30, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, το οποίο διέπει τη χρήση όρων που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή.

48 Συνακόλουθα, προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 30, παράγραφος 2, και το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848 έχουν την έννοια ότι το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όροι που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή μπορούν να χρησιμοποιούνται για μεταποιημένο τρόφιμο το οποίο εισάγεται από τρίτη χώρα υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο iii, και του άρθρου 48, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού προκειμένου να διατεθεί στην ενωσιακή αγορά ως βιολογικό προϊόν, παρότι, επειδή περιέχει ανόργανα στοιχεία και βιταμίνες μη φυτικής προέλευσης, δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το παράρτημα II, μέρος IV, σημείο 2.2.2, στοιχείο στ', του εν λόγω κανονισμού.

Επί της χρήσης του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όρων που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή

49 Επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848, ο κανονισμός αυτός εφαρμόζεται στα προϊόντα τα οποία προσδιορίζονται στην ως άνω διάταξη, σε περίπτωση που, μεταξύ άλλων, παράγονται ή εισάγονται στην Ένωση, ή προορίζονται για τέτοιους σκοπούς.

50 Από το γράμμα δε του άρθρου 30, παράγραφος 2, και του άρθρου 33, παράγραφος 1, προκύπτει ότι η χρήση όρων που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή και η χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιτρέπονται μόνο για προϊόντα που πληρούν τις απαιτήσεις του κανονισμού.

51 Συνεπώς, το γράμμα των διατάξεων αυτών υποδηλώνει, όπως παρατήρησε, κατ' ουσίαν, και ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 67 έως 72 των προτάσεών του, ότι οι όροι και ο λογότυπος που προαναφέρθηκαν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για βιολογικά προϊόντα είτε παρασκευάζονται στην Ένωση είτε εισάγονται από τρίτη χώρα με σκοπό να διατεθούν στην ενωσιακή αγορά ως τέτοια, μόνον εφόσον πρόκειται για προϊόντα τα οποία πληρούν τις προδιαγραφές του κανονισμού, και δη των κεφαλαίων του II και III.

52 Πάντως, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία διατάξεων του ενωσιακού πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, εκτός από το γράμμα τους, και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελούν μέρος (απόφαση της 29ης Ιουλίου 2024, Belgian Association of Tax Lawyers κ.λπ., C-623/22, EU:C:2024:639, σκέψη 94 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

53 Κατά πρώτον, ως προς το πλαίσιο των διατάξεων, διαπιστώνεται ότι ο κανονισμός 2018/848 διακρίνει μεταξύ των προϊόντων που παρασκευάζονται στην Ένωση και εκείνων που εισάγονται από τρίτη χώρα προκειμένου να διατεθούν στην ενωσιακή αγορά ως βιολογικά.

54 Πράγματι, όσον αφορά, πιο συγκεκριμένα, τα μεταποιημένα τρόφιμα που παράγονται στην Ένωση, αυτά πρέπει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού, να είναι σύμφωνα με τους λεπτομερείς κανόνες παραγωγής οι οποίοι περιλαμβάνονται στο παράρτημα II, μέρος IV, του κανονισμού, καθώς και σε κάθε εκτελεστική πράξη κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 3, του κανονισμού.

55 Αφετέρου, το άρθρο 45 του κανονισμού 2018/848 προβλέπει τις σωρευτικές προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληροί ένα προϊόν που δεν παράγεται στην Ένωση προκειμένου να μπορεί να εισαχθεί από τρίτη χώρα και να διατεθεί στην ενωσιακή αγορά ως βιολογικό.

56 Ειδικότερα, κατ' αρχάς, βάσει του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 2018/848 απαιτείται να εμπίπτει το εισαγόμενο προϊόν στον ορισμό του προϊόντος κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού.

57 Εν συνεχεία, το άρθρο 45, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού επιβάλλει, κατ' ουσίαν, να είναι οι επιχειρηματίες των τρίτων χωρών σε θέση να παρέχουν στους εισαγωγείς και στις εθνικές αρχές τόσο εντός της Ένωσης όσο και εντός των τρίτων χωρών κάθε πληροφορία αναγκαία για τη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας του επίμαχου προϊόντος.

58 Τέλος, κατά το άρθρο 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του κανονισμού, το προϊόν που εισάγεται από τρίτη χώρα πρέπει να πληροί μία από τις προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής.

59 Επομένως, πρώτον, στην περίπτωση του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, σημείο i, του κανονισμού 2018/848, το προϊόν είναι, κατ' ουσίαν, σύμφωνο με τις διατάξεις των κεφαλαίων II, III και IV του κανονισμού και, συνακόλουθα, με τους κανόνες παραγωγής οι οποίοι περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο III του κανονισμού, καθώς και με τους κανόνες επισήμανσης οι οποίοι προβλέπονται στο κεφάλαιο IV του κανονισμού.

60 Δεύτερον, στην περίπτωση του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, σημείο ii, του κανονισμού 2018/848, το προϊόν, αν προέρχεται από τρίτη χώρα αναγνωρισμένη σύμφωνα με το άρθρο 47 του κανονισμού, πληροί τους όρους της οικείας εμπορικής συμφωνίας.

61 Τρίτον, στην περίπτωση του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, σημείο iii, του κανονισμού 2018/848, το προϊόν, αν προέρχεται από τρίτη χώρα αναγνωρισμένη ως ισοδύναμη σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 1, του κανονισμού, είναι σύμφωνο με τους ισοδύναμους κανόνες παραγωγής και ελέγχου της αντίστοιχης τρίτης χώρας και εισάγεται συνοδευόμενο με πιστοποιητικό ελέγχου το οποίο εκδίδεται από τις αρμόδιες αρχές, τις αρχές ελέγχου ή τους φορείς ελέγχου της τρίτης χώρας και βεβαιώνει τη συμμόρφωση με τους ως άνω κανόνες.

62 Από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του κανονισμού 2018/848 προκύπτει ότι οι τρεις προϋποθέσεις που τίθενται, αντιστοίχως, στα σημεία i έως iii, της εν λόγω διατάξεως είναι διαζευκτικές, οπότε αρκεί να πληρούται μία μόνον εξ αυτών προκειμένου το εισαγόμενο από τρίτη χώρα προϊόν, εφόσον πληροί και τις δύο άλλες προϋποθέσεις του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχεία α′ και γ′, του κανονισμού, να μπορεί να διατεθεί στην ενωσιακή αγορά ως βιολογικό.

63 Μεταξύ δε των τριών διαζευκτικών προϋποθέσεων, μόνον εκείνη του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, σημείο i, του κανονισμού 2018/848 απαιτεί να είναι το εισαγόμενο προϊόν σύμφωνο με τις διατάξεις των κεφαλαίων II, III και IV του κανονισμού.

64 Κατά συνέπεια, προϊόν το οποίο αντιστοιχεί στην περίπτωση του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, σημείο iii, του κανονισμού 2018/848, ακόμη και αν δεν είναι σύμφωνο με όλους τους κανόνες παραγωγής που προβλέπονται στο κεφάλαιο III του κανονισμού, θα μπορούσε να διατεθεί στην ενωσιακή αγορά ως βιολογικό, εφόσον πρόκειται για προϊόν που, αφενός, προέρχεται από τρίτη χώρα αναγνωρισμένη από την Ένωση ως ισοδύναμη δυνάμει του άρθρου 33, παράγραφος 2, του κανονισμού 834/2007, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 48, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848, και, αφετέρου, είναι σύμφωνο, μεταξύ άλλων, με τους ισχύοντες στην τρίτη αυτή χώρα κανόνες παραγωγής, οι οποίοι έχουν θεωρηθεί από την Ένωση ως ισοδύναμοι με εκείνους του προαναφερθέντος κεφαλαίου III.

65 Επισημαίνεται συναφώς ότι ως «ισοδυναμία» ορίζεται στο άρθρο 3, σημείο 64, του κανονισμού 2018/848 η επίτευξη των ίδιων στόχων και η τήρηση των ίδιων αρχών μέσω της εφαρμογής κανόνων που εγγυώνται το ίδιο επίπεδο εξασφάλισης της συμμόρφωσης.

66 Ως εκ τούτου, η αναφορά του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, σημείο iii, του κανονισμού 2018/848 στην ισοδυναμία των κανόνων παραγωγής της οικείας τρίτης χώρας προϋποθέτει κατ' ανάγκην ότι οι εκεί ισχύοντες κανόνες επιδιώκουν τους ίδιους στόχους και είναι σύμφωνοι με τις ίδιες αρχές όπως οι κανόνες οι οποίοι απορρέουν από τις διατάξεις του κεφαλαίου II του κανονισμού 2018/848. Όσον αφορά τους κανόνες παραγωγής που

προβλέπονται στο κεφάλαιο III του κανονισμού, από τον ορισμό της έννοιας της ισοδυναμίας προκύπτει ότι δεν είναι απαραίτητο η νομοθεσία της τρίτης χώρας να είναι πανομοιότυπη με την ενωσιακή, αλλά να κατοχυρώνει «το ίδιο επίπεδο εξασφάλισης της συμμόρφωσης» με εκείνο το οποίο απαιτεί η Ένωση όσον αφορά τα προϊόντα που παρασκευάζονται στην Ένωση.

67 Όπως, όμως, υπενθυμίστηκε στη σκέψη 51 της παρούσας αποφάσεως, τόσο το άρθρο 30, παράγραφος 2, όσο και το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848 επιτρέπουν τη χρήση όρων που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή και τη χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντιστοίχως, μόνο για προϊόντα που πληρούν τις απαιτήσεις του κανονισμού.

68 Αντιθέτως, καμία διάταξη του κανονισμού 2018/848 δεν επιτρέπει τη χρήση τέτοιων όρων ή τη χρήση του ως άνω λογότυπου για προϊόντα τα οποία προέρχονται από τρίτες χώρες που έχουν αναγνωριστεί ως ισοδύναμες και τα οποία, μολονότι μπορούν να εισαχθούν στην Ένωση κατ' εφαρμογήν του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii ή iii, του κανονισμού, δεν είναι εντούτοις σύμφωνα με τους κανόνες παραγωγής που αυτός θεσπίζει.

69 Η γραμματική ερμηνεία του άρθρου 30, παράγραφος 2, και του άρθρου 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848, η οποία προεκτέθηκε στη σκέψη 51 της παρούσας αποφάσεως, επιρρωννύεται ιδίως από τη διάρθρωση του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού. Πράγματι, ο ενωσιακός νομοθέτης θέλησε, ως προς τα προϊόντα τα οποία εισάγονται ως βιολογικά, να διακρίνει, μεταξύ, αφενός, των προϊόντων που πληρούν τις απαιτήσεις των κεφαλαίων II, III και IV του κανονισμού και, αφετέρου, εκείνων που διέπονται από ισοδύναμους κανόνες στη χώρα προέλευσής τους, οι οποίοι αναγνωρίζονται ως τέτοιοι είτε βάσει εμπορικής συμφωνίας είτε βάσει μονομερούς μέτρου της Ένωσης.

70 Κατά δεύτερον, η εν λόγω ερμηνεία επιβεβαιώνεται από τους σκοπούς του κανονισμού 2018/848, και δη από τις σχετικές με την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων διατάξεις του, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται το άρθρο 30, παράγραφος 2, και το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού.

71 Κατ' αρχάς, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 6, 9 και 123 του κανονισμού 2018/848, το νομικό πλαίσιο που έχει θεσπιστεί για την εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής, όπου εντάσσεται και ο κανονισμός αυτός ως μέτρο για την επίτευξη των στόχων της, κατά την έννοια του άρθρου 43, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, αποσκοπεί στη διασφάλιση συνθηκών θεμιτού ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς βιολογικών προϊόντων, καθώς και στη διατήρηση και την εμπέδωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στα προϊόντα με επισήμανση βιολογικού προϊόντος. Προς τούτο, ο ενωσιακός νομοθέτης θέλησε να προβλέψει κανόνες που να ανταποκρίνονται στις υψηλές προσδοκίες των καταναλωτών στον συγκεκριμένο τομέα και να είναι αρκούντως σαφείς για τους αποδέκτες τους. Στο πνεύμα αυτό, τόνισε, στην αιτιολογική σκέψη 15 του κανονισμού 2018/848, ότι η εμπιστοσύνη των καταναλωτών είναι ζωτικής σημασίας για την αγορά βιολογικών τροφίμων και, στην αιτιολογική σκέψη 17, ότι ο κανονισμός αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην οικοδόμηση τέτοιας εμπιστοσύνης καθώς και στην προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών.

72 Ακολούθως, από την αιτιολογική σκέψη 73 του κανονισμού 2018/848 προκύπτει ότι ο σκοπός των διατάξεών του που ρυθμίζουν την επισήμανση, περιλαμβανομένων των σχετικών με τη χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όρων που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή, συνίσταται στην προστασία των συμφερόντων τόσο των επιχειρήσεων, οι οποίες επιθυμούν να ταυτοποιούνται ορθώς τα προϊόντα τους στην αγορά των βιολογικών

προϊόντων και να ωφελούνται από συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού, όσο και των καταναλωτών, οι οποίοι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κάνουν ενημερωμένες επιλογές μεταξύ των προϊόντων που τους προσφέρονται.

73 Τέλος, όσον αφορά, ειδικότερα, το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι αιτιολογικές σκέψεις 77 έως 79 του κανονισμού 2018/848 υπογραμμίζουν τη βούληση του ενωσιακού νομοθέτη να ρυθμίζεται η χρήση του λογότυπου αυτού κατά τρόπον ώστε να αίρεται οποιαδήποτε αβεβαιότητα των καταναλωτών σε ολόκληρη την ενωσιακή αγορά, να μην παραπλανώνται ως προς το αν το εκάστοτε προϊόν είναι πλήρως βιολογικό και να αποτρέπεται κάθε ενδεχόμενο σύγχυσής τους ως προς το αν το εκάστοτε προϊόν προέρχεται από την Ένωση ή από τρίτη χώρα.

74 Εν προκειμένω, όπως συνάγεται από τις σκέψεις 64 έως 67 της παρούσας αποφάσεως, η επιλογή στην οποία προέβη ο ενωσιακός νομοθέτης συνεπάγεται ότι τα προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες δυνάμει του καθεστώτος ισοδυναμίας το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, σημείο iii, του κανονισμού 2018/848 μπορούν να διατίθενται στην ενωσιακή αγορά ως βιολογικά, ακόμη και αν δεν πληρούν το σύνολο των προδιαγραφών που θεσπίζει ο κανονισμός, ιδίως στα κεφάλαιά του II και III. Αντιθέτως, τα προϊόντα που παρασκευάζονται στην Ένωση πρέπει να πληρούν όλες αυτές τις προδιαγραφές για να μπορούν να διατεθούν στην αγορά ως βιολογικά.

75 Στο πλαίσιο αυτό, εάν οι όροι που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή και το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιτρεπόταν να χρησιμοποιούνται, στην εσωτερική αγορά βιολογικών προϊόντων, τόσο για προϊόντα που έχουν παρασκευαστεί στην Ένωση ή σε τρίτες χώρες σύμφωνα με τους κανόνες παραγωγής τους οποίους θεσπίζει ο κανονισμός 2018/848 όσο και για προϊόντα που έχουν παραχθεί σε τρίτες χώρες σύμφωνα με πρότυπα τα οποία είναι απλώς ισοδύναμα με τους ενωσιακούς κανόνες παραγωγής, θα βλάπτονταν ο θεμιτός ανταγωνισμός στην εσωτερική αγορά βιολογικών προϊόντων και θα προκαλούνταν αβεβαιότητα, εν δυνάμει παραπλανητική για τους καταναλωτές.

76 Ο λόγος είναι ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, οι τελευταίοι θα μπορούσαν να θεωρήσουν ότι προϊόν το οποίο φέρει ένδειξη είτε με όρους αναφερόμενους στη βιολογική παραγωγή είτε με τον λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης πληροί το σύνολο των προδιαγραφών του κανονισμού 2018/848, ιδίως των κεφαλαίων του και III, ενώ, στην πραγματικότητα, είναι σύμφωνο μόνον με τους –ισοδύναμους προς τους ενωσιακούς– κανόνες παραγωγής που ισχύουν στην τρίτη χώρα από την οποία εισάγεται το προϊόν.

77 Ειδικότερα, το νόημα της ύπαρξης του προαναφερθέντος λογότυπου είναι ακριβώς να ενημερώνονται με σαφήνεια και να γνωρίζουν με βεβαιότητα οι καταναλωτές ότι τα προϊόντα με το λογότυπο αυτό πληρούν απολύτως όλες τις προδιαγραφές του κανονισμού 2018/848, και όχι απλώς τις απαιτήσεις κανόνων ισοδύναμων προς εκείνων του κανονισμού. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο δεδομένου ότι, όπως ορίζεται στο άρθρο 33, παράγραφος 2, του κανονισμού, το επίμαχο λογότυπο συνιστά επίσημη βεβαίωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

78 Το γεγονός, το οποίο επισημαίνει ιδίως η Επιτροπή, ότι, βάσει του άρθρου 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 2018/848, όταν χρησιμοποιείται το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ένα προϊόν πρέπει να προστίθεται ένδειξη στην οποία να αναγράφονται ο τόπος όπου παρήχθησαν οι γεωργικές πρώτες ύλες που συνθέτουν το προϊόν, δεν αρκεί για να αρθεί κάθε αβεβαιότητα. Πράγματι, τέτοια ένδειξη δεν παρέχει στον καταναλωτή τη δυνατότητα να

γνωρίζει αν το εισαγόμενο προϊόν είναι σύμφωνο με τους κανόνες παραγωγής τους οποίους προβλέπει ο κανονισμός 2018/848 ή απλώς και μόνον με κανόνες παραγωγής ισοδύναμους προς εκείνους του κανονισμού.

79 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ούτε το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε, κατ' αρχήν, όροι αναφερόμενοι στη βιολογική παραγωγή μπορούν να χρησιμοποιούνται στην επισήμανση προϊόντος που εισάγεται από τρίτη χώρα προκειμένου να διατεθεί στην ενωσιακή αγορά ως βιολογικό κατ' εφαρμογήν του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο iii, του κανονισμού 2018/848.

Επί της χρήσης του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της τρίτης χώρας

80 Στον βαθμό, πάντως, που ο κανονισμός 2018/848 περιέχει, πιο συγκεκριμένα στο κεφάλαιο VII, διατάξεις οι οποίες διέπουν τις εμπορικές συναλλαγές με τρίτες χώρες, ο κανονισμός αυτός αποσκοπεί επίσης στη θέσπιση ορισμένων κανόνων εφαρμοστέων στο διεθνές εμπόριο βιολογικών προϊόντων προκειμένου, όπως ορθώς υπογράμμισε το Συμβούλιο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, να διευκολυνθούν, αφενός, ο εφοδιασμός, η διαθεσιμότητα της προσφοράς και η κάλυψη της αυξανόμενης ζήτησης για τα προϊόντα αυτά στην Ένωση και, αφετέρου, βάσει διμερών συμφωνιών, η εξαγωγή προς τρίτες χώρες τέτοιων προϊόντων ενωσιακής προέλευσης.

81 Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο εντάσσεται το άρθρο 45, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο iii, του κανονισμού, το οποίο παρέχει στην Επιτροπή την αρμοδιότητα να αναγνωρίζει ότι οι κανόνες που ισχύουν σε τρίτη χώρα είναι ισοδύναμοι με εκείνους του κανονισμού 2018/848.

82 Από τη δικογραφία ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ορισμένα προϊόντα που εισάγονται ως βιολογικά, δυνάμει του καθεστώτος ισοδυναμίας το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 45, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο iii, του κανονισμού, φέρουν το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της τρίτης χώρας από την οποία εισάγονται και ότι το λογότυπο αυτό μπορεί να περιλαμβάνει όρους αναφερόμενους στη βιολογική παραγωγή, όπως «βιολογικός», «ecológico» ή «organic», ή παράγωγα και υποκοριστικά των όρων αυτών, όπως «bio» ή «eco».

83 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η χρήση, για τέτοια εισαγόμενα προϊόντα, του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της τρίτης χώρας από την οποία εισάγονται δεν μπορεί ούτε να βλάψει τον θεμιτό ανταγωνισμό εντός της εσωτερικής αγοράς των βιολογικών προϊόντων ούτε να προκαλέσει αβεβαιότητα, εν δυνάμει παραπλανητική για τους καταναλωτές. Και τούτο διότι η χρήση λογότυπου βιολογικής παραγωγής τρίτης χώρας διαφορετικού από το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πέραν του ότι δεν τοποθετεί τα οικεία προϊόντα σε ίδιο επίπεδο από απόψεως ανταγωνισμού, δεν είναι ικανή να δημιουργήσει την εντύπωση ότι τα οικεία εισαγόμενα προϊόντα πληρούν το σύνολο των προδιαγραφών του κανονισμού 2018/848.

84 Επομένως, ανεξαρτήτως του συμπεράσματος που διατυπώθηκε στη σκέψη 80 της παρούσας αποφάσεως, προκειμένου να διασφαλιστεί η πρακτική αποτελεσματικότητα, ειδικότερα, του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο iii, του κανονισμού 2018/848, καθώς και να διαφυλαχθούν οι εξουσίες τις οποίες ο κανονισμός αυτός απονέμει στην Επιτροπή, πρέπει να είναι δυνατή, για τα προϊόντα που εισάγονται κατ' εφαρμογήν της ως άνω διατάξεως και αποκτούν πρόσβαση στην ενωσιακή αγορά «ως βιολογικά προϊόντα», η χρήση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της τρίτης χώρας από την οποία προέρχονται, ακόμη και όταν το λογότυπο περιέχει όρους πανομοιότυπους με εκείνους που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή, κατά την έννοια του άρθρου 30, παράγραφος 1, και του παραρτήματος IV του κανονισμού.

85 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:

– Το άρθρο 30, παράγραφος 2, και το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 2018/848 έχουν την έννοια ότι ούτε το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε, κατ' αρχήν, όροι που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή μπορούν να χρησιμοποιούνται για μεταποιημένο τρόφιμο το οποίο εισάγεται από τρίτη χώρα υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, σημείο iii, και του άρθρου 48, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού προκειμένου να διατεθεί στην ενωσιακή αγορά ως βιολογικό προϊόν, εφόσον το τρόφιμο, επειδή περιέχει ανόργανα στοιχεία και βιταμίνες μη φυτικής προέλευσης, δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το παράρτημα II, μέρος IV, σημείο 2.2.2, στοιχείο στ′, του εν λόγω κανονισμού.

– Ωστόσο, το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της αντίστοιχης τρίτης χώρας επιτρέπεται να χρησιμοποιείται στην Ένωση για τέτοιο τρόφιμο, ακόμη και αν πρόκειται για λογότυπο το οποίο περιέχει όρους που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή, κατά την έννοια του άρθρου 30, παράγραφος 1, και του παραρτήματος IV του ίδιου κανονισμού.

Επί του δευτέρου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

86 Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

87 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

Το άρθρο 30, παράγραφος 2, και το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου,

έχουν την έννοια ότι:

ούτε το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε, κατ' αρχήν, όροι που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή μπορούν να χρησιμοποιούνται για μεταποιημένο τρόφιμο το οποίο εισάγεται από τρίτη χώρα υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 45, παράγραφος 1, στοιχείο β′, σημείο iii, και του άρθρου 48, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού προκειμένου να διατεθεί στην ενωσιακή αγορά ως βιολογικό προϊόν, εφόσον το τρόφιμο, επειδή περιέχει ανόργανα στοιχεία και βιταμίνες μη φυτικής προέλευσης, δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το παράρτημα II, μέρος IV, σημείο 2.2.2, στοιχείο στ′, του εν λόγω κανονισμού

Ωστόσο, το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της αντίστοιχης τρίτης χώρας επιτρέπεται να χρησιμοποιείται στην Ένωση για τέτοιο τρόφιμο, ακόμη και αν πρόκειται για λογότυπο το οποίο περιέχει όρους που αναφέρονται στη βιολογική παραγωγή, κατά την έννοια του άρθρου 30, παράγραφος 1, και του παραρτήματος IV του ίδιου κανονισμού.

(υπογραφές)